

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2To/8/2024
Identifikačné číslo spisu: 9519100082
Dátum vydania rozhodnutia: 20.08.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:9519100082.6

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudkýň JUDr. Dany Wänkeovej a JUDr. Beáty Javorkovej, v trestnej veci obžalovaného Ing. F. G., pre zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 20. augusta 2024 v Bratislave, o odvolaní prokurátora Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 18. apríla 2024, sp. zn. BB-3T/10/2019, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku rozsudok Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 18. apríla 2024, sp. zn. BB-3T/10/2019, sa zrušuje.

Podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec sa vracia súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Podľa § 325 Trestného poriadku z dôležitého dôvodu nariaďuje, aby vec bola prejednaná a rozhodnutá v inom zložení senátu.

Odôvodnenie

I.
Konanie pred súdom I. stupňa

Na obžalovaného Ing. F. G. bola podaná obžaloba prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, sp. zn. VII/2 Gv 170/17/1000 z 9. apríla 2019 pre skutok obžalobou právne kvalifikovaný ako zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

1. ako generálny riaditeľ odboru dohľadu nad trhom cenných papierov, poisťovníctvom a dôchodkovým

sporením Národnej banky Slovenska (ďalej len „NBS“) v presne nezistenej dobe v roku 2015 na presne nezistenom mieste v Bratislave žiadal a následne v presne nezistenom období niekedy v mesiaci december 2015 v reštaurácii E. K. v H. so sídlom H., H. cesta č. X, prijal úplatok vo výške 1.000,- eur od RNDr. K. Y., ako predsedu predstavenstva spoločnosti V. X. Ž. K., a.s. so sídlom H., ul. A. č. X, IČO: XXXXXXXXX (ďalej len „spoločnosť V. X.“) a úplatok vo výške 1.000,- eur od Ing. K. P., ako člena predstavenstva spoločnosti V. X., za to, že v súvislosti s dohľadom NBS nad spoločnosťou V. X. neuloží najprísnejšie sankcie v zmysle § 139 zákona č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 39/2015 Z. z.“),

2. ako generálny riaditeľ odboru dohľadu nad trhom cenných papierov, poisťovníctvom a dôchodkovým sporením NBS v presne nezistenej dobe, niekedy v mesiaci máj alebo jún 2016, na presne nezistenom mieste v Bratislave žiadal a následne dňa 24. februára 2017 v presne nezistenom čase v reštaurácii E. K. v H. so sídlom H., H. cesta č. X, prijal úplatok vo výške 2.000,- eur od RNDr. K. Y., ako predsedu predstavenstva spoločnosti V. X. a následne dňa 24. februára 2017 v presne nezistenom čase pred reštauráciou E. K. so sídlom H., H. cesta č. X, žiadal od RNDr. K. Y. úplatok vo výške 10.000,- eur za to, že v súvislosti s dohľadom NBS nad spoločnosťou V. X. neuloží najprísnejšie sankcie v zmysle § 139 zákona č. 39/2015 Z. z.

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „súd prvého stupňa“) z 11. októbra 2019, sp. zn. BB-3T/10/2019, bol obžalovaný spod tejto obžaloby oslobodený podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. augusta 2020, sp. zn. 2 To 12/2019, bol tento rozsudok zrušený a vec vrátená Špecializovanému trestnému súdu s pokynom, aby náležite vyhodnotil všetky okolnosti prípadu a všetky vykonané dôkazy v súlade so zásadou uvedenou v § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Následne prvostupňový súd uznal obžalovaného za vinného, avšak použil v odôvodnení v podstate tie isté argumenty ako v predchádzajúcom (v poradí prvom) oslobodzujúcom rozsudku a poukázal na pokyn odvolacieho súdu a na výpovede svedkov Y., S. a P. Odvolací súd tento odsudzujúci rozsudok, na odvolanie obžalovaného Ing. F. G. namietajúceho nedostatok odôvodnenia a nesprávnosť skutkových zistení, nezrušil a odvolanie obžalovaného Ing. F. G. zamietol. Vzápätí nato podal obžalovaný proti posledným dvom rozhodnutiam ústavnú sťažnosť, z ktorých však Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) nálezom z 24. októbra 2023, č. k. II. ÚS 245/2023-31, zrušil len uznesenie najvyššieho súdu, a to v zásade z tohto dôvodu:

„Odôvodnenie odsudzujúceho rozsudku Špecializovaného trestného súdu požiadavky na riadne a vyčerpávajúce odôvodnenie podľa § 168 Trestného poriadku nespĺňal. Na nedostatky odôvodnenia odsudzujúceho rozsudku sťažovateľ v uplatnenom odvolaní poukázal, avšak zo strany odvolacieho (najvyššieho) súdu v namietanom uznesení nedostal podľa názoru ústavného súdu akceptovateľnú odpoveď.“

To viedlo ústavný súd k zrušeniu uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. apríla 2022, sp. zn. 2 To 4/2021, s tým, že v náleze prikázal, aby odvolací súd zabezpečil v ďalšom konaní nápravu porušenia ústavných práv sťažovateľa.

K tomu Ústavný súd Slovenskej republiky uviedol, že: „... na stranách päť až pätnásť odsudzujúceho rozsudku Špecializovaného trestného súdu, na ktoré poukazuje najvyšší súd v namietanom uznesení, je síce odcitovaná podstatná časť jeho predchádzajúceho oslobodzujúceho rozsudku, avšak táto časť neobsahuje požadované vysporiadanie sa s okolnosťami významnými pre rozhodnutie (posúdenie dôveryhodností proti sebe stojacich výpovedí), a teda v konečnom dôsledku uvedenie dôvodov, na základe ktorých prvostupňový súd uveril verzii špecifikovaných svedkov usvedčujúcich sťažovateľa a uznal ho za vinného. Je totiž celkom zrejmé, že predmetná časť, ktorá tvorila obsah odôvodnenia oslobodzujúceho rozsudku Špecializovaného trestného súdu, obsahuje hodnotiace úvahy, ktoré vyústili do záveru o nevine sťažovateľa.“

Na záver ústavný súd uviedol, že z predchádzajúcich záverov vyplýva, že v odsudzujúcom rozsudku Špecializovaného trestného súdu dotknutá úvaha absentovala a napriek odvolacím námietkam

sťažovateľa najvyšší súd v odvolacom konaní túto neprípustnú situáciu aproboval. Uvedené zistenie tak vedie ústavný súd k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru a v dôsledku uvedeného aj k záveru o sekundárnom porušení základného práva na osobnú slobodu zaručeného čl. 17 ods. 2 ústavy namietaným uznesením najvyššieho súdu.

V odôvodnení nálezu ústavný súd uviedol i nasledujúce úvahy:

„Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktorého pri výklade a aplikácii zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva a slobody (obdobne napr. III. ÚS 509/2015).“

Najvyšší súd Slovenskej republiky vzápätí po doručení nálezu uznesením z 21. novembra 2023, sp. zn. 2 To 11/2023, zrušil uvedený odsudzujúci rozsudok Špecializovaného trestného súdu z 10. decembra 2020, sp. zn. BB-3T/10/2019, a prikázal mu intenciách nálezu ústavného súdu doplniť odôvodnenie rozsudku.

Uviedol: „Z tohto dôvodu bude úlohou Špecializovaného trestného súdu po vrátení veci na nové prejednanie a rozhodnutie v zmysle záväzného právneho názoru uvedeného v uznesení najvyššieho súdu z 25. augusta 2020, sp. zn. 2 To 12/2019, ako aj vyššie citovaného nálezu ústavného súdu, náležitým spôsobom sa vysporiadať so všetkými skutočnosťami významnými pre rozhodnutie a svoju úvahu týkajúcu sa hodnotenia skutkového stavu veci náležitým spôsobom v rozhodnutí odôvodniť tak, aby rozhodnutie zodpovedalo kritériám uvedeným v § 168 ods. 1 Trestného poriadku“.

Špecializovaný trestný súd rozsudkom z 18. apríla 2024, sp. zn. BB-3T/10/2019, napriek uvedenému záväznému pokynu, odôvodnenie rozsudku nedoplnil, ale znovu oslobodil obžalovaného spod obžaloby, ako bola uvedená v úvode tohto odôvodnenia, a opätovne podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku.

II.

Odvolanie

a vyjadrenie k nemu

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie prokurátor, ktorý považoval napadnutý rozsudok za nesprávny a v rozpore s vykonanými dôkazmi, ktoré súd prvého stupňa nesprávne vyhodnotil. Navrhol preto podľa § 321 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zrušiť napadnutý rozsudok a podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátiť Špecializovanému trestnému súdu na nové prejednanie a rozhodnutie.

Obžalovaný Ing. F. G. považoval napadnutý rozsudok za zákonný a jeho odôvodnenie v súlade so zákonnými kritériami uvedenými v ustanovení § 168 ods. 1 Trestného poriadku.

III.

Konanie pred odvolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd odvolací preskúmal v zmysle § 317 ods. 1 Trestného poriadku zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého rozsudku, ako i správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Mal pritom na zreteli aj povinnosť prihliadnuť na chyby, ktoré neboli odvolaniami vytýkané, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku a zistil, že odvolanie prokurátora odôvodňuje zrušenie napadnutého rozsudku v celom rozsahu a vrátenie veci súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie, navyše pre opakované nerešpektovanie pokynov obsiahnutých v uzneseniach najvyššieho súdu i náleze ústavného súdu viedlo odvolací súd k rozhodnutiu o odňatí veci senátu, ktorý vo veci doposiaľ konal a nariadeniu, aby vec bola prejednaná a

rozhodnutá v inom zložení senátu.

Špecializovaný trestný súd rozsudkom z 18. apríla 2024, sp. zn. BB-3T/10/2019, znovu oslobodil obžalovaného spod obžaloby, ako bolo uvedené v úvode tohto odôvodnenia, a opätovne podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku. V odôvodnení okrem iného doslovne uviedol: „Verzia zakladajúca trestnú zodpovednosť totiž nie je mimo rozumnú pochybnosť do úvahy prichádzajúcou jedinou verziou, a tak mimo rozumnú pochybnosť nebola preukázaná ani vina“.

Z nálezu ústavného súdu pritom nevyplýva, že výroky rozsudku Špecializovaného trestného súdu z 10. decembra 2020, sp. zn. BB-3T/10/2019, sú nesprávne, nezákonné a nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sa týchto výrokov nedotkol a to bol dôvod, pre ktorý tento rozsudok nebol ani nálezom zrušený. Jediným porušením bolo nespĺnenie povinnosti tohto súdu riadne odôvodniť rozsudok podľa § 168 ods. 1 Trestného poriadku. Napriek tomu Špecializovaný trestný súd nesplnil pokyn uvedený v uznesení najvyššieho súdu z 21. novembra 2023, sp. zn. 2 To 11/2023 a v rámci odôvodnenia výroku o oslobodení obžalovaného v podstate odcitoval svoju argumentáciu z rozsudku z 10. decembra 2019, sp. zn. BB-3T/10/2019, ktorý bol zrušený uznesením najvyššieho súdu z 25. augusta 2020, sp. zn. 2 To 12/2019.

Opakované nespĺnenie, resp. len formálne splnenie pokynu najvyššieho súdu rozsudkami Špecializovaného trestného súdu a nespĺnenie pokynu Ústavného súdu Slovenskej republiky tiež prvostupňovým súdom viedlo odvolací súd k odňatiu veci senátu, ktorý doposiaľ vo veci konal a rozhodoval, pretože opakované nespĺnenie pokynu nadriadeného súdu je podľa ustálenej súdnej praxe jedným z dôvodov priradujúcim sa k dôvodom pre odňatie veci zákonnému sudcovi, resp. v prerokúvanom prípade senátu a pridelenie inému senátu toho istého súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky 30. júla 2024 prevzal aj námietku zaujatosti voči sudcom senátu 2T trestnoprávneho kolégia - JUDr. Petrovi Paludovi a JUDr. Dane Wänkeovej, o ktorej podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku nekonal.

Podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku o námietke zaujatosti strany, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už raz bolo o takej námietke rozhodnuté, alebo ktorá nebola vznesená bezodkladne podľa § 31 ods. 4 alebo ak je dôvodom námietky len riadny procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu v konaní, sa nekoná; to platí aj o námietke, ktorá je založená na iných dôvodoch ako dôvodoch podľa § 31.

Podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediálny úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Námietka zaujatosti je založená na predchádzajúcej rozhodovacej činnosti JUDr. Petra Paludu a JUDr. Dany Wänkeovej v predmetnej veci, teda na riadnom procesnom postupe súdu v konaní, preto sa o nej podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku nekoná. Nemožno pritom akceptovať ani poukaz obžalovaného na nález ústavného súdu, ktorým bolo zrušené uznesenie najvyššieho súdu z 26. apríla 2022, sp. zn. 2 To 4/2021, pretože v náleze nie je žiadnym spôsobom rozoberaná alebo spochybnená otázka nezaujatosti senátu konajúceho a rozhodujúceho vo veci. Ak by tomu tak bolo, senát 2T by nemohol rozhodovať ani po vrátení veci ústavným súdom na ďalšie konanie vydaním príkazu na prepustenie obžalovaného a následne uznesením z 21. novembra 2023, sp. zn. 2 To 11/2023, čo však obžalovaný ani nenamietal. Zároveň, ani jeden z namietaných sudcov nemá pomer k veci, ani k vymenovaným osobám (navyše JUDr. Dana Wänkeová nebola činná pri rozhodovaní vo veci pod sp. zn. 2 To 12/2019, pretože o tejto veci rozhodovali sudcovia JUDr. Peter Paluda, JUDr. František Mozner a JUDr. Martin Piovartsy), pričom žiadnu takúto skutočnosť neuvádza ani obžalovaný, teda nejde o námietku zaujatosti založenú na

dôvode uvedenom v § 31 Trestného poriadku, ale jej dôvodom je len riadny procesný postup súdu v konaní, preto sa o tejto námietke voči uvedeným sudcom nekonalo.

Úlohou nového senátu, ktorému bude vec pridelená, bude vykonať vo veci všetky potrebné dôkazy a rozhodnúť.

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Senát najvyššieho súdu rozhodol pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.